

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2017

VII. volební období

Pozměňovací návrh Karla Fiedlera

k návrhu poslanců Zdeňka Ondráčka, Hany Aulické-Jírovcové, Markéty Wernerové, Kristýny Zeliénkové a dalších na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů

(sněmovní tisk 238)

1. § 28 nově zní

(1) Exekuci vede exekutor, který je zapsán v rejstříku zahájených exekucí a sídlo jehož exekutorského úřadu je v obvodu krajského soudu, ve kterém je exekuční soud povinného. Úkony exekutora se považují za úkony exekučního soudu.

(2) Exekutorům se sídlem v obvodu téhož krajského soudu se exekuční návrhy rozvrhnou rovnoměrně. Podmínky a způsob rozvrhu stanoví Ministerstvo vyhláškou.“

2. V § 29 odst. 11 se slova „ten exekutor, kterého navrhne oprávněný a“ nahrazují slovy „**exekutor určený podle § 28,**“.

3. V § 35 se odstavec 4 vypouští, dosavadní odstavec 5 se označuje 4 a dosavadní odstavec 6 se vypouští

4. V § 37 odst. 4 se za slova „další oprávněný“ vkládají slova „postupem podle § 28“.

5. § 38 zní:

(1) Exekuční návrh lze podat k exekutorovi pouze na formuláři umožňujícím podání exekučního návrhu v elektronické nebo listinné podobě to platí obdobně pro dokládání listin prokazujících skutečnosti uvedené v návrhu a pro exekuční titul. Tento formulář zveřejní ministerstvo způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(2) Z exekučního návrhu musí být patrné, kdo ho činí, které věci se týká a co sleduje, a musí být podepsán a datován. Kromě toho musí exekuční návrh obsahovat jméno, popřípadě jména, a příjmení účastníků, místo jejich trvalého pobytu, popřípadě místo pobytu na území České republiky podle druhu pobytu cizince, a popřípadě rodné číslo nebo datum narození účastníků, nebo obchodní firmu nebo název, sídlo a identifikační číslo, přesné označení exekučního titulu, uvedení povinnosti, která má být exekucí vymožena, a údaj o tom, zda, popřípadě v jakém rozsahu povinný vymáhanou povinnost splnil, popřípadě označení důkazů, kterých se oprávněný dovolává.

(3) Exekutor bude určen informačním systémem elektronického formuláře z příslušných exekutorů samočinně, dle údaje o místě trvalého pobytu povinného popřípadě místo pobytu na území České republiky podle druhu pobytu cizince, bezprostředně po vyplnění:

- a) jména, příjmení a adresy povinného uvedené v exekučním titulu, data narození nebo rodného čísla, je-li oprávněnému známo,
- b) jména, příjmení a adresy oprávněného
- c) označení exekučního titulu

a to tak, aby určování z řad příslušných exekutorů bylo rovnoměrné a současně, aby byl povinnému určen vždy stejný exekutor.

- (4) Nelze-li soudního exekutora určit dle odst. 3, určí jej na návrh oprávněného prostřednictvím informačního systému elektronického formuláře soud, v jehož obvodu měl povinný poslední známé bydliště, nebo ve kterém se nachází jeho majetek, ve lhůtě do 15 dnů ode dne podání návrhu.
- (5) Exekuční návrh lze podat v listinné nebo elektronické podobě; Exekuční návrh podaný v elektronické podobě musí být podepsán uznávaným elektronickým podpisem podle zvláštního právního předpisu*).
- (6) K exekučnímu návrhu je třeba připojit originál nebo úředně ověřenou kopii exekučního titulu opatřeného potvrzením o jeho vykonatelnosti nebo stejnopis notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti, ledaže exekuční titul vydal exekuční soud.
- (7) Informační systém elektronického formuláře exekučního návrhu (dále jen systém elektronického formuláře) provozuje Ministerstvo. Náležitosti formuláře pro podání exekučního návrhu a podmínky provozu systému elektronického formuláře stanoví Ministerstvo vyhláškou.

* zákon č. 300/2008 Sb. o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů ve znění pozdějších předpisů

6. Nově se doplňuje § 39a, který zní:

Zjistí-li určený exekutor po té, co mu došel exekuční návrh, že v době zahájení řízení nesplňuje podmínku § 28 odst. 1, věta druhá, zajistí prostřednictvím systému elektronického formuláře exekučního návrhu určení příslušného exekutora, kterému exekuční návrh ve lhůtě 7 dnů postoupí. Postoupení není rozhodnutím; o postoupení exekučního návrhu sepíše exekutor úřední záznam, který zůstane součástí postoupeného exekučního spisu.

7. § 43a odst. 1 zní:

(1) Exekutor, kterému došel exekuční návrh **nebo mu byl postoupen podle § 39a**, požádá exekuční soud nejpozději do 15 dnů ode dne doručení návrhu o pověření a nařízení exekuce (dále jen "pověření"). Neobsahuje-li návrh oprávněného všechny náležitosti nebo je nesrozumitelný nebo neurčitý, běží tato lhůta až ode dne doručení opraveného nebo doplněného návrhu, popřípadě exekučního titulu exekutorovi. Doručením žádosti o pověření soudu se do rejstříku zahájených exekucí elektronicky zapíše údaje podle § 35b odst. 1 písm. a) a c) až g).

8. § 44b včetně nadpisu nově zní:

Změna exekutora

- (1) Na návrh exekutora, který vede exekuci, převezme další exekutor exekuci postupem podle § 28 odstavce 2; postup podle odstavce 1 tím není dotčen.
- (2) Požádá-li oprávněný exekuční soud o změnu exekutora, exekuční soud po vyjádření exekutora, je-li to důvodné, rozhodne postupem podle § 28 odstavce 2, že exekuci bude vést jiný exekutor a exekutor, který exekuci dosud vedl, mu věc postoupí; postup podle § 28 odstavce 1 tím není dotčen.
- (3) Účinky původního exekučního návrhu oprávněného zůstávají zachovány.
- (4) Nový exekutor provede změnu údaje podle § 35b odst. 1 písm. a) nebo b) v rejstříku zahájených exekucí a rozhodne příkazem k úhradě nákladů exekuce o dosud vzniklých nákladech exekuce. Odměna exekutora, který exekuci dosud vedl, se vypočítá tak, jako by došlo k zastavení exekuce.
- (5) Náklady exekuce vzniklé v souvislosti se změnou exekutora podle odstavce 2 nese oprávněný.“

9. V § 49 odst. 1 na konci věty v písm. i) tečka nahrazuje čárkou

10. V § 49 odst. 1 se doplňuje nové písm. j), které zní: „výši jednotlivých splátek a termín jejich splatnosti, jde-li o exekuci splátkami povinného.“

11. V § 59 odst. 1 se na konci textu písm. g) tečka nahrazuje čárkou

12. V § 59 odst. 1 se doplňuje se nové písm. h), které zní: „splátkami povinného.“

13. Vkládá se nový § 71b, který zní:

(1) Navrhne-li povinný exekutorovi ve lhůtě dle § 46 odst. 6, že vymáhanou peněžitou pohledávku včetně příslušenství a včetně nákladů exekuce a nákladů oprávněného zaplatí nejvíce ve dvanácti pravidelných měsíčních přiměřených splátkách, soudní exekutor nařídí provedení exekuce splátkami povinného.

(2) Povinný v návrhu uvede termín splatnosti první a dalších splátek a jejich výši; splatnost první splátky musí být ve lhůtě dle § 46 odst. 6. Návrh povinného, který neobsahuje všechny náležitosti, nebo který je nesrozumitelný anebo neurčitý, anebo se kterým oprávněný nevyslovil souhlas, exekutor odmítne. Ustanovení § 43 občanského soudního řádu se nepoužije.

(3) Exekuční příkaz vydaný dle odst. 1 má ten účinek, že ostatní způsoby vedení exekuce lze nařídít, nelze je však provést. Účinky uvedené v první větě pomínou, nezaplatí-li povinný řádně a včas byť i jen jednu jedinou splátku.

(4) Po dobu, po kterou trvají účinky exekučního příkazu vydaného dle odst. 1, postupuje plátce mzdy podle § 289 odst. 1 Občanského soudního řádu.

(5) Zákaz nakládat s pohledávkou z účtu povinného dle § 47 odst. 5 a dle § 304 odst. 1 a 3 Občanského soudního řádu neplatí v termínu příslušné splátky do výše této splátky, je-li příkazem povinného uloženo peněžnímu ústavu, aby splátku poukázal v termínu splatnosti na účet exekutora uvedený v exekučním příkazu.

(7) Splátky povinného se hradí na účet exekutora a jsou vymoženým plnění ve smyslu § 46 odst. 4.“

14. Dosavadní Čl. II. nově zní:

Čl. II

1. Pro exekuční řízení zahájená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se použije zákon č. 120/2001 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

2. Bude-li v exekučním řízení zahájeném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona podán návrh na změnu exekutora po dni nabytí účinnosti tohoto zákona, použije se zákon č. 120/2001 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

Důvodová zpráva

V současné době je velmi diskutována otázka zavedení místní příslušnosti exekutorů. Podle současného systému je možné, aby si oprávněný vybral kteréhokoli exekutora bez ohledu na to, kde je jeho sídlo. Volba exekutora je tedy pouze v rukou oprávněného, který není ve své volbě nikterak limitován. Takovéto uspořádání však není standardní. Je třeba si uvědomit, že soudní exekutor je podle zákona úřední osobou, tedy orgánem veřejné moci, kterou exekuční a další činností pověřil stát. Stát přenesl část své moci, tedy prostředky způsobilé zajistit vymození nesplněné povinnosti, právě na tyto osoby. Přičemž při výkonu státní moci je obvyklé, aby orgány nebo osoby, které tuto vykonávají, byly určeny pravidly o místní příslušnosti. Takovéto uspořádání vychází z čl. 38 Listiny základních práv a svobod: „*Nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci. Příslušnost soudu i soudce stanoví zákon.*“. Toto pravidlo je respektováno nejen v řízení nalézacím, ale i v řízení vykonávacím, když zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, určuje, který soud je místně příslušným v konkrétní exekuční věci.

V případě výkonu rozhodnutí prostřednictvím exekutora, však žádná pravidla místní příslušnosti exekutorů neexistují. Exekutor je tedy místně příslušným pro vedení exekuce v obvodu celé České republiky, bez ohledu na umístění jeho sídla i bez ohledu na bydliště povinného. Takovýto systém však vede k tomu, že se zvyšují náklady na exekuci samotnou a dále se exekutor pro povinného může stát prakticky nedostupným, neboť jeho kancelář může být stovky kilometrů daleko. Je nepochybné, že takováto úprava znepřístupňuje exekutora povinnému.

Principu zavedení místní příslušnosti exekutorů byl Senát nakloněn již v minulosti, když dne 18. července 2012 přijal v rámci projednávání návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (senátní tisk č. 375, 8. funkční období) pozměňovací návrhy, s nimiž vrátil návrh zákona zpět Poslanecké sněmovně (usnesení č. 678). Mezi těmito pozměňovacími návrhy Senátu byl i bod 17, který měnil dosavadní § 28 a nově normoval, že místně příslušným exekutorem je exekutor se sídlem v obvodu exekučního soudu. Dále pak, že nepůsobí-li v obvodu exekučního soudu žádný exekutor nebo je-li tento z provedení exekuce vyloučen, pak je místně příslušným k vedení exekuce exekutor se sídlem v obvodu krajského soudu, do jehož obvodu patří obvod exekučního soudu. Poslanecká sněmovna však na svém znění setrvala, a proto k zavedení místní příslušnosti nedošlo.

Pravá konkurence mezi soudními exekutory není možná. Orgány vykonávající státní moc si ale nemohou skutečně konkurovat, neboť mantinely jejich možného jednání je dán předem zákony a podzákonnými předpisy. Činnost soudního exekutora není ovládána zásadou „co není zakázáno, je povoleno“, jak je tomu u běžných podnikatelů, ale zásadou ovládající celou státní správu, tedy, že „je povinen činit pouze a jen to, co mu zákon ukládá“. V takovém případě nemůže logicky docházet k uplatňování konkurenčních mechanismů při samotném provádění exekucí, ale dochází k nim v oblastech, které stojí mimo zákon. Konkurence mezi exekutory v tom správném smyslu by měla pracovat tak, že nejúspěšnější exekutor by měl mít nejvíce exekucí. Reklama na exekuční činnost je kárným proviněním. Jak lze hovořit o soutěži, když je zakázán základní prvek soutěže – tedy objektivní informace o produktu? Nikde nelze získat informaci o úspěšnosti jednotlivých úřadů a tak se za měřítko úspěšnosti bere počet exekucí, které úřad zpracovává ročně. Ale množství exekucí lze získat i úplatkem, což je v případě velkosprávců pohledávek běžný jev. Vzhledem ke stále se snižující vymahatelnosti pohledávek a větší zadluženosti stále totožných osob, jsou exekutoři při své

činnosti ekonomicky čím dál více závislí na pravidelném přísunu nových případů. Aby tento přísun zajistili, jsou potom soudní exekutoři nuceni přistupovat i na podmínky porušující jejich vlastní etický kodex – např. povinnost neúčtovat náklady marných exekucí, odvádět za získání zakázky úplatek zadavatelům exekucí a jejich zástupcům apod., neboť jinak riskují, že přísun zakázek ztratí a dostanou se do ekonomických problémů. Při každém snížení tarifních odměn advokátů zesílí tlak na vratky od exekutorů. Dalším negativním jevem je neúčtování nákladů za nemajetnost povinných, což vede k nadužívání exekucí. Důvod je zřejmý, zadavatelé exekucí mají jistotu, že budou mít exekuci zdarma. To vede i k nižší míře opatrnosti při poskytování půjček a v konečném důsledku vyššímu zadlužování obyvatelstva a k tzv. dluhovým pastím, kdy povinni jsou nezdědka zatíženi desítkami exekucí, ze kterých nelze uniknout.

Z uvedených důvodů tedy nestačí pouze zavést místní příslušnost soudních exekutorů, ale je nutné též přerušit vazby mezi poskytovateli půjček, jejich zástupci a soudními exekutory, které od vzniku profese soudních exekutorů v ČR vznikaly a které se vyvinuly do takových rozměrů, že již není zřejmé, kdo je v tomto systému oprávněným, kdo zástupcem a kdo exekutorem. Toto přerušení lze zajistit pouze tak, že se z rukou oprávněných odejme svévolná možnost vybrat si exekutora dle vlastního přání, neboť taková možnost vytváří nekontrolovatelný korupční potenciál.

Z důvodů výše uvedených se navrhuje upravit pravidla místní příslušnosti exekutorů tak, aby jednak respektovala postavení exekutorů jako konkurujících si podnikatelů, ale respektovala i skutečnost, že na exekutora byl státem přenesen výkon státní moci. Cílem by měla být vyšší ochrana práv povinných, neboť zúžením místní příslušnosti exekutorů, dojde ke zvýšení dosažitelnosti exekutorů povinným, ať již pro zaplacení vymáhané částky, řešení splátkových kalendářů či pro prostou možnost nahlédnout do exekučního spisu.

Navrhovaná právní úprava zavádí místní příslušnost exekutorů v obvodu jednotlivých soudních krajů. Obvod kraje byl zvolen zejména z toho důvodu, že lépe respektuje postavení exekutorů jako konkurujících podnikatelů a současně zachovává oprávněným reálnou možnost volby. V současné době je v České republice 160 exekutorů, tedy v případě krajské příslušnosti bude mít oprávněný možnost volby z cca 20 exekutorů. V případě okresní příslušnosti by se možnost volby blížila nule, neb průměrně by v okrese bylo 1,8 exekutora.

Obvod kraje lze skutečně považovat za optimální řešení, byť nikoli z pohledu možnosti výběru oprávněným, ale z toho důvodu, že některé okresy dosud nejsou exekutorem obsazeny, případně je v okrese pouze jeden exekutor a v případě jeho podjatosti, případně jiné překážky, pro kterou by nemohl řádně vést svůj úřad, by bylo nutné hledat další řešení, který exekutor by měl být vedením exekuce pověřen. V obvodu kraje je ale vždy dostatek exekutorů, aby k podobným komplikacím nedocházelo.